

PESNIK, KAMEN I DRUGE MUDROSTI

Španski pesnik Antonio Gamoneda (Ovijedo, 1931) zasebna je pojava u španskoj književnosti. Pre godinu dana dobio je „Servantesa“, najveću nagradu za književnost na španskom jeziku, ali je i posle takvog priznanja ostao pretežno nepoznat široj javnosti. Osim za slodokusce, koji ga i na njegovom sopstvenom jeziku znaju odranije, i nezavisno od svega.

Tek, dve godine nakon prerane očeve smrti, sa majkom se seli u Leon, gde i danas živi. Očev lik i njegov nestanak trajno su obeležili budućeg pesnika i njegovo delo. U stvari, i otac je bio pesnik, modernistički pesnik. Sin se od najranijeg doba druži sa rečima; ne i sa vršnjacima, još manje sa drugim pesnicima. Druži se sa rečima iz očevih knjiga i odrasta u gluvoj tišini koja je nastala u izgladneloj i podvojenoj Španiji odmah nakon Španskog građanskog rata (1936-1939). Sazreva u produženoj učutkanosti zemlje tokom svih onih i tolikih desetleća Frankove vladavine i, mada bi po vremenu objavljivanja prvih radova mogao da bude svrstan među pesnike iz tzv. Generacije pedestih, on ipak ne prijanja uz njihovu poetiku.

U uslovima mukle prikraćenosti govora, neki se opredeljuju za povratak na stare uzore. Neki, za bekstvo u prirodu. No, i priroda je zanemela. A socijalna poezija se igra žmurke krijući se iza sasušenih stabala. Povratak starim uzorima u tom slučaju ne znači da će pesnici iz doba najžešćeg frankizma iznova otkriti nekog Gongoru, kao što su to učinili pripadnici Generacije 27, koji su i sami bili pesnički uzneseni; to znači samo da će pokušati, ako ne i do kraja kritički, makar donekle estetički da se vrate onome što su povodom otkrivanja pesništva Luisa de Gongore i Argota na tristagodišnjicu njegove smrti, već i sopstvenim pesničkim stvaralaštvom postigli Pedro Salinas i Horhe Giljen, Herardo Dije-go i Damaso Alonso, Visente Aleišandre i Federiko Garsija Lorka, Luis Sernuda i Rafael Alberti. Avaj, već je i sam Alonso bio zapisao: „Videsmo sebe kao leševa u mnoštvu živih leševa, dok svi trunemo, u količinama ogromnim, tek podloge radi za ne zna se kakvo čudnovato cveće“, dok će Blas de Otero u stihove čak pretočiti ono što je Hose Ortega i Gaset, između ostalog, podrazumevao pod „čovekom i njegovom okolnošću: „Jedan svet kao drvo opalog lišća. Jedno pokoljenje bez ukorenjenosti“.

Kasnije, kad frankizam konačno počne ne toliko da popušta, koliko da da razulareno brljavi, neki će se pak pesnici opredeliti, poput Katalonca Pera Žimfarera, upravo za nemušti govor bip-bap poezije, koji na neki način time sve i kazuje.

Antonio Gamoneda je pak celim putem išao svojim ređim putem. Primaio je delotvorne uticaje jednih, drugih i trećih, ali se nikome nije priklonio. Pa ni Sen Džon Persu, kod koga pisanje inače stremi stapanju sa neposrednim tлом, ne bi li se već takvim stapanjem išlo dalje. Stiglo drugde. Možda i do sebe.

Gamoneda je oduvek bio sa sobom i svojim bolom. Ni sred očaja nije žurio. Jedva da se od sebe pomerio, iako je, naravno, i on prošao kroz različite razvojne stupnjeve. Sam sebe, međutim, nigde nije svrstao. I kao da mu je dovoljno da posmatra, opšti s kamenjem, vodom i senkama, te da time dosegne neku vrstu vrhunske mudrosti, on je nastavio da se druži s rečima.

Čak i sa njima.